

[Holger Andersen.]

i dette Øjeblik. Det ærede Medlem Hr. Holstein havde overhovedet ikke paastaaet, saa vidt jeg forstod ham da, at Danmark kunde blive *det* afgørende strategisk-politiske Brændpunkt, men *et* afgørende strategisk-politiske Brændpunkt. Alene Fremkomsten af den tyske Henvendelse i 1914 forekommer mig at understrege Berettigelsen af dette Synspunkt. Det, der i en afgørende politisk Situation maa være det bestemmende, maa, forekommer det mig, være den Opfattelse, som dikterer vedkommende udenlandske Magts Henvendelse. Hvilken denne Opfattelse var, tilkendegav Tysklands daværende Udenrigsminister tydeligt og klart, da han til den danske Gesandt i Berlin, den tidligere Udenrigsminister Grev Moltke, svarede med dette Udtryk, at nu havde man betroet Danmark Østersøens Nøgler. Heller ikke jeg har nogen Sinde lagt mere ind i dette Udtryk: Østersøens Nøgler, end der er, men i en afgørende Situation vil den fremmede Magt altid handle efter den Opfattelse, den selv har dannet sig. Uanset om denne svarer til en politisk Realitet eller ikke, er den i og for sig en politisk Realitet.

Første Næstformand (Pinstrup): Det ærede Medlem Hr. Holstein har Ordet for en kort Bemærkning.

Holstein: Jeg vil gerne gøre det ærede Medlem Hr. P. Munch den Indrømmelse, at Ordet „effektiv“ ikke egner sig til en Folkeafstemning. Det ærede Medlems Krav om en Folkeafstemning i dette Spørgsmaal er jo gammelkendt, for han fremsatte det allerede i 1909 overfor den daværende Konseilspræsident Holstein-Ledreborg. Men lad os saa faa en Folkeafstemning om dette simple: Forsvar eller Afskaffelse af den danske Hær og Flaade. Saa tør jeg, forudsat, at vi faar Tid til at oplyse Befolkningen, med lige saa stor Sindsro gaa ud til en Folkeafstemning om dette Spørgsmaal som til en Folkeafstemning om Forbud paa Afholds-spørgsmaalets Omraade.

Maa jeg dernæst sige til det ærede Medlem Hr. P. Munch, at alt det, som det ærede Medlem har ventet sig af Folkenes Forbund i 8 Aar med Hensyn til Afrustning og Nedrustning, har ikke fundet Sted, ikke i mindste Maade. Vi er i 1928 med Hensyn til international Nedrustning ikke et Hanefjed videre, end vi var i 1920, da jeg var med paa den første Folkeforbundsforsamling. Det er ikke mere end nogle faa Dage siden, at der vor stor Diskussion i det engelske Underhus

om den Rustningsaftale, som er truffet mellem Frankrig og England, efter at Flaadekonferencen i Genève var blevet en fuldstændig Fiasko, efter at den forberedende Kommission forgæves havde søgt at finde et Grundlag for fælles Formler paa dette Omraade — og der er jo søgt snart en Snes forskellige Udveje fra 1920 til nu, det er ikke lykkedes, og Staterne ruster af alle Kræfter, ja, ikke alene Hærene, men hele Nationer bliver mobiliseret — og ved den Lejlighed sagde den engelske socialdemokratiske Fører Mac Donald, at den Overenskomst, som Frankrig og England nu havde truffet, var jo ikke en Overenskomst om at begrænse Rustningerne, men tværtimod en Overenskomst om ikke at begrænse Rustningerne.

Første Næstformand (Pinstrup): Det ærede Medlem Hr. P. Munch har Ordet for en kort Bemærkning.

P. Munch: Det ærede Medlem vil have en Afstemning om Ordet „Forsvar“, hvis Mening og Indhold ingen kan sige noget som helst nogenlunde klart og bestemt om, og om fuldstændig Afskaffelse af vort Militærvæsen, hvad overhovedet ingen har foreslaaet. En saadan Folkeafstemning kan der selvfølgelig ikke være Tale om. Derimod kan der, naar man fra de Partier, der er Tilhængere af et Militærvæsen, har formet et bestemt Forslag, være Tale om en Afstemning mellem dette og det ganske klare Forslag, der, en Gang vedtaget af Folketinget, foreligger til Afgørelse.

Det ærede Medlem sagde nu forskellige Ting om Folkenes Forbund. Jeg har ikke udtalt mig med nogen Art af overdrevne Forventninger med Hensyn til Resultaterne af Nedrustningsbestræbelserne i Folkenes Forbund. Der er imidlertid ikke Tid i en kort Bemærkning til at gøre det Problem op.

Derimod vil jeg gerne sige til det ærede Medlem Hr. Holger Andersen, at Danmark i 1914 i den Forstand var interessant, som det fik Udtryk i Tysklands Henvendelse, men naar det lykkedes Danmark at holde sig udenfor, var det, fordi Danmark ikke var et Brændpunkt, da England ikke tænkte paa og ikke kunde tænke paa at trænge ind i Østersøen, fordi man vidste, at Afgørelsen laa paa helt andre Punkter.

Første Næstformand (Pinstrup): Det ærede Medlem Hr. Holstein har Ordet for en meget kort Bemærkning.